

XXI сторіччя свідчить, що процеси міжнародної інтеграції і глобалізації будуть наростати і, наряду поруч зі своїм позитивним значенням, створювати сприятливі умови для міждержавного розповсюдження злочинності та створювати умови щодо поняття суверенітету, територіальної цілісності держави, економічної та інформаційної безпеки, що є важливими складовими національної безпеки України, під якою прийнято розуміти стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави від реальних та потенційних внутрішніх і зовнішніх загроз у державно-політичній, економічній, соціальній, екологічній та інформаційних сферах.

Досягнення цілей по проблемах винесених на обговорення науково-практичної конференції, нам бачиться в об'єднанні науковців, спеціалістів, практиків, державних і правоохоронних органів щодо сприяння консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традиції, культури, а також розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самотності всіх корінних народів та національних меншин України.

Література:

1. В.Я. Тацій. Доповідь комісії з питань правоохоронної діяльності на пленарному засіданні Конституційної Асамблеї. – Київ, – 2012.
2. Закон України «Про державний кордон України» від 4 листопада 1991 р.//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 2.
3. Конституція України(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141).
4. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 11, ст. 50).

ОКРЕМІ АСПЕКТИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА НА ПРАЦЮ

Хашев А. В.

студент юридичного факультету

Науковий керівник: Чепік-Трегубенко О. С.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри загальноправових дисциплін

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

м. Дніпро, Україна

Динамічний розвиток громадянського суспільства, зумовлений розвитком ринку праці, налагодженням механізмів внутрішньої трудової міграції, потребує якісного забезпечення та гарантування соціально-

економічних прав людини, оскільки саме вони відображають сутність демократичної, правової і соціальної держави.

Дослідження конституційного права на працю здійснювали такі науковці, як: Л. Бугров, В. Бурак, В. Жернаков, Н. Гетьманцева, Г. Гончарова, О. Карпушкін, О. Конопельцева, О. Петришин, П. Пилипенко, В. Прокопенко, Л. Федовенко, В. Щербина, О. М. Ярошенко та інші.

Велике значення в системі основних соціальних прав та свобод людини і громадянина займає право на працю. У статті 43 Конституції України зазначено, що кожна особа має право на працю, що надає можливість заробляти на життя працею, яку особа вільно обирає або погоджується [1]. Тож, відповідно до сутності зазначеного вище права, роботодавець зобов'язаний забезпечити працівника заробітною платою не нижче, ніж встановлено законом; робочим місцем, облаштованим так, щоб воно було безпечним для здоров'я та належним для праці, яка виконується [1].

Згідно рішення Конституційного Суду України, громадянин реалізує своє право на працю через укладення трудового договору з роботодавцем, виконання переліку обов'язків за своєю посадою, кваліфікацією чи спеціальністю, яка визначається структурою та штатним розписом організації, установи чи підприємства [2]. Також, у законі встановлені обмеження щодо деяких видів праці. Наприклад, забороняється використовувати працю неповнолітніх та жінок на небезпечних роботах для їхнього здоров'я. Поза законом є примусова праця. Важливо зазначити, що до неї не відноситься військова, альтернативна служба, а також виправні роботи, які були призначені судом [1].

Досліджуючи окремі аспекти конституційного права на працю, слід звернути увагу на гарантії вказаного права, які виступають однією з провідних ознак розвинутого демократичного суспільства. У правовій державі, гарантії поділяють на соціальні та юридичні, які у свою чергу можуть бути розподілені на організаційно-правові та нормативно-правові. Також велику роль відіграють міжнародно-правові гарантії [3, с. 171]. Зазначені види гарантій закріплені у Конституції України та інших нормативно-правових актах України.

Особливу увагу у сфері гарантій конституційного права на працю, слід приділити нормативно-правовим гарантіям як виду юридичних гарантій. Вони включають норми-принципи, обов'язки, процесуальну та юридичну відповідальність. До підсистеми нормативно-правових гарантій входять інституційні гарантії [4, с. 390].

Так, норми-принципи Конституції та інших законів України, є гарантіями або містять їх у собі [3, с. 171–172]. Процесуальні норми є важливою складовою нормативно-правових гарантій, становлять систему правових засобів і способів, що встановлені законом для здій-

снення правосуддя, захисту свобод та прав людей у цивільному та кримінальному судочинстві, виконання обов'язків судочинства з цивільних та кримінальних справ. Найважливішими процесуальними гарантіями є: право на захист, безоплатну правову допомогу тощо [3, с. 172].

Юридична відповідальність за порушення прав і свобод людини і громадянина, зокрема конституційного права на працю, є гарантуванням та забезпеченням виконання прав на працю, захисту соціальних прав і свобод людини та громадянина.

Одним з найважливіших видів юридичних гарантій є організаційна діяльність компетентних державних органів та громадських організацій з забезпечення втілення вимог правових норм. Вони спрямовані на якісне забезпечення загальних і спеціальних прав і свобод людини і громадянина, серед яких і право на працю. Діяльність громадських організацій щодо гарантування конституційного права на працю має велике значення, оскільки ці суб'єкти забезпечують високий рівень діяльності органів державної влади щодо реалізації та захисту вказаного права [3, с. 172].

Отже, право на працю, гарантоване Конституцією та іншими нормативно-правовими актами України, забезпечується системою гарантій, до якої входять: нормативно-правові, організаційно-правові та міжнародно-правові гарантії. Вони забезпечуються завдяки побудованій на принципах верховенства права та законності роботі громадських організацій, а також органів державної влади та їх посадових осіб, метою якої є ефективне використання громадянами гарантованого Конституцією права на працю.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України)» від 03 вересня 2019 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 38. Ст. 160.).

2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Вільної профспілки метрополітенів України щодо офіційного тлумачення поняття «професійна спілка, що діє на підприємстві, в установі, організації», використано в абзаці шостому частини першої статті 43-1 Кодексу законів про працю України (справа про профспілку, що діє на підприємстві) від 29 жовтня 1998 року № 14-рп/1998. URL: http://ccu.gov.ua/storinka-knygy/443-pravo-na-pracysu_

3. Пустовіт Ж. М. Поняття, зміст та гарантії реалізації права на працю в Україні. *Вісник Академії адвокатури України*. 2012. № 3. С. 171–172.

4. Яцкевич І. Конституційно-правові основи юридичних гарантії реалізації права на працю в сучасних умовах. *Публічне право*. 2015. № 3. С. 388–395.

МІСЦЕ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ХАРТІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ

Худик В. Г.

*студентка II курсу юридичного факультету
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

Постановка проблеми. Міська та регіональна демократія (*муниципальна демократія*) є фундаментальними надбаннями людства, важливими елементами у процесі становлення, функціонування та розвитку сучасних держав світу. Важливе джерело забезпечення такої демократії становить Європейська хартія місцевого самоврядування, адже саме вона встановлює основні гарантії та базові засади існування низової демократії. Проте попри великий ступінь уваги юридичної спільноти до Європейської хартії місцевого самоврядування, питання про її місце у розвитку муніципальної демократії України залишається ще не достатньо дослідженим, а її норми не впроваджено на належному рівні до законодавства України.

Виклад основного матеріалу.

15 липня 1997 року Європейська хартія місцевого самоврядування була ратифікована в Україні, а вже 1 січня 1998 року набрала чинності на території нашої держави [1]. Саме з цього моменту де-юре Хартія стала невід'ємною частиною та одним з найважливіших джерел правового регулювання місцевого самоврядування України. Водночас де-факто питання впровадження Хартії як важливого етапу розвитку муніципальної демократії України і досі залишається відкритим.

Так, Верховна Рада України ратифікувала Хартію у 1997 році, а її офіційний переклад та опублікування було здійснено лише у 2002 році [2, с. 4]. Це практично нівелювало чинність Хартії на п'ять років та